TERVETULOA
KIRKKOON
Tohmajärven

KESKI-KARJALAN
SEURAKUNTA

Maiju Lassilan tie 16,82600 Tohmajärvi
www.keskikarjalanseurakunta.fii

Alunperin Tohmajärven seurakunta on perustettu noin vuonna 1650. Tähän seurakuntaan ovat kuuluneet kuuluneet Pälkjärvi (v. 1727 – 1794), Kiihtelysvaara, joka itsenäistyi vuonna 1857 ja Värtsilä, joka muodostui omaksi seurakunnaksi käytännössä vuonna 1909 ja liitettiin takaisin 2003 Tohmajärven seurakuntaan. Tohmajärven seurakunta liittyi Kiteen seurakuntaan 1.1.2025. Uuden seurakunnan nimi on Keski-Karjalan seurakunta ja siihen kuuluvat Kiteen, Kesälahden, Rääkkylän ja Tohmajärven lähikirkot. Jäseniä Keski-Karjalan seurakunnassa on n. 11000 (2025 vuoden alussa).

TOHMAJÄRVEN KIRKKO

Tohmajärven kirkko

Ensimmäinen luterilainen kirkko oli rakennettu 1650 – 1660 luvuilla. Se sijaitsi nykyisen tapulin paikalla ja oli käytössä noin 90 vuotta.
Nykyinen kirkko on Pohjois-Karjalan vanhin puukirkko, sen rakentaminen aloitettiin vuonna 1751 Eskil Colleniuksen toimiessa mestarina. Kirkko valmistui 1756 ja se vihittiin Kustavin nimikoksi silloisen kruununprinssi Kustaa III:n kunniaksi. 250 vuoden aikana kirkko on korjattu useita kertoja ja on valitettavaa, että kuuluisan kirkkomaalari Mikael Toppeliuksen vuonna 1783 – 1784 suorittamista maalauksista ei ole jäljellä kuin alttaritaulu. Viimeisin remontti tehtiin vuonna 2005. Istumapaikkoja kirkossa on noin 650.
Kirkon läheisyydessä sijaitseva kellotapuli on rakennettu vuonna 1760. Kellotapuli sai uuden paanukatteen sekä ulkomaalauksen vuonna 1994.

Sankarihautojen läheisyydessä on Tohmajärven ja koko Karjalan taloudelliseen ja henkiseen elämään voimakkaasti vaikuttaneen Karjalan kuninkaan, Gabriel Walleniuksen (1725 – 1808) sukuhauta. Kirkon sakastin puoleisella sivustalla on tohmajärveläissyntyisen piispa ja rouva Eino Sormusen (1893 – 1972) hauta ja muistomerkki.

Kirkkopihassa on taiteilija Ilmari Virkkalan suunnittelema talvi- ja jatkosodan kaatuneiden 240 sankarivainajan hauta-alue, jonka muistomerkit ovat Tapio Virkkalan käsialaa sekä vapaussodassa 1918 kaatuneiden tohmajärveläisten ja pälkjärveläisten muistomerkit.
Kirkon länsipuolella on vuonna 1985 Tohmajärven Karjalaisseura ry:n toimesta hankittu Karjalaan jääneiden muistomerkki.
Pitäjän 125-vuotispäivänä v. 1994 paljastettiin Erkki Erosen suunnittelema ”Tuhoutuneet tähkät” – veistos vuosina 1865 - 1868 nälkään nääntyneiden tohmajärveläisten muistoksi. Patsas sijaitsee kirkkopihassa.

Kellotapulin seinään on kiinnitetty kirkkoveneen haaksirikossa vuonna 1810 hukkuneiden (30) muistolaatta, jonka kuvanveistäjä Jouko Salonen on suunnitellut.
Kirkkoaidan ulkopuolella on taiteilija Veikko Jalavan veistämä Kalpa-divisioonan muistokivi sekä 7. divisioonan sodanaikaista reittiä kuvaava korkokuva.

Kirkkotarhan itäpuolella sijaitsee vuonna 1856 rakennettu pitäjäntupa, jossa on menneinä aikoina majoituttu pitkistä kirkkomatkoista, pidetty rippikoulua, pitäjänkokouksia ja käräjiä. Pitäjäntuvalla toimii nykyisin kesäkahvila kesä-elokuussa.

Noin 200 metriä kirkolta niemen suuntaan sijaitsee vanha pappila, joka on rakennettu vuonna 1841. Vanha pappila on nykyään yksityisomistuksessa.

Voitanee sanoa Tohmajärven Kirkkoniemen olevan erään Suomen kauneimmista kirkon ympäristöistä hautausmaineen varsinkin kesäisin. Hautausmaita Kirkkoniemessä on kaksi, Kirkkomaa kirkon ympärillä ja Vanha hautausmaa hieman kauempana.

Talvisaikaan pidetään jumalanpalvelukset etupäässä Kemien taajamassa sijaitsevassa vuonna 1964 valmistuneessa seurakuntatalossa, joka on vihitty myös kirkoksi (osoite: Maiju Lassilan tie 16, Tohmajärvi).

Tikkalassa (osoite: Tikkalantie 65, Tikkala), noin 20 kilometriä Kemiestä Joensuuhun päin, on Onkamon hautausmaa ja sankarihauta-alue, jonne on haudattu 34 sotiemme sankarivainajaa. Hautausmaalla on myös Tikkalan kappeli, entinen hautausmaan läpikäytävä on kunnostettu ja vihitty kappeliksi.

Värtsilässä noin 20 km Kemiestä on vuonna 1950 rakennettu Värtsilän kirkko ja seurakuntakoti, jotka on suunnitellut Veikko Larkas (osoite: Kaurilantie 510, Värtsilä). Jumalanpalveluksia on noin kerran kuukaudessa. Kirkko on pääsääntöisesti käytössä vain kesäisin.

Tikkalan kappeli (2007, Katriina Puustinen.)
Kemien seurakuntatalo,
Pitäjäntupa, (2009, Henna Partanen.)
Värtsilän kirkko (2011, Soile Luukkainen)

-Hyvän elämän puolesta paikkakunnillamme-

KESKI-KARJALAN
SEURAKUNTA